

Bykle kommune

Valle kommune

Helsefremjande oppvekst

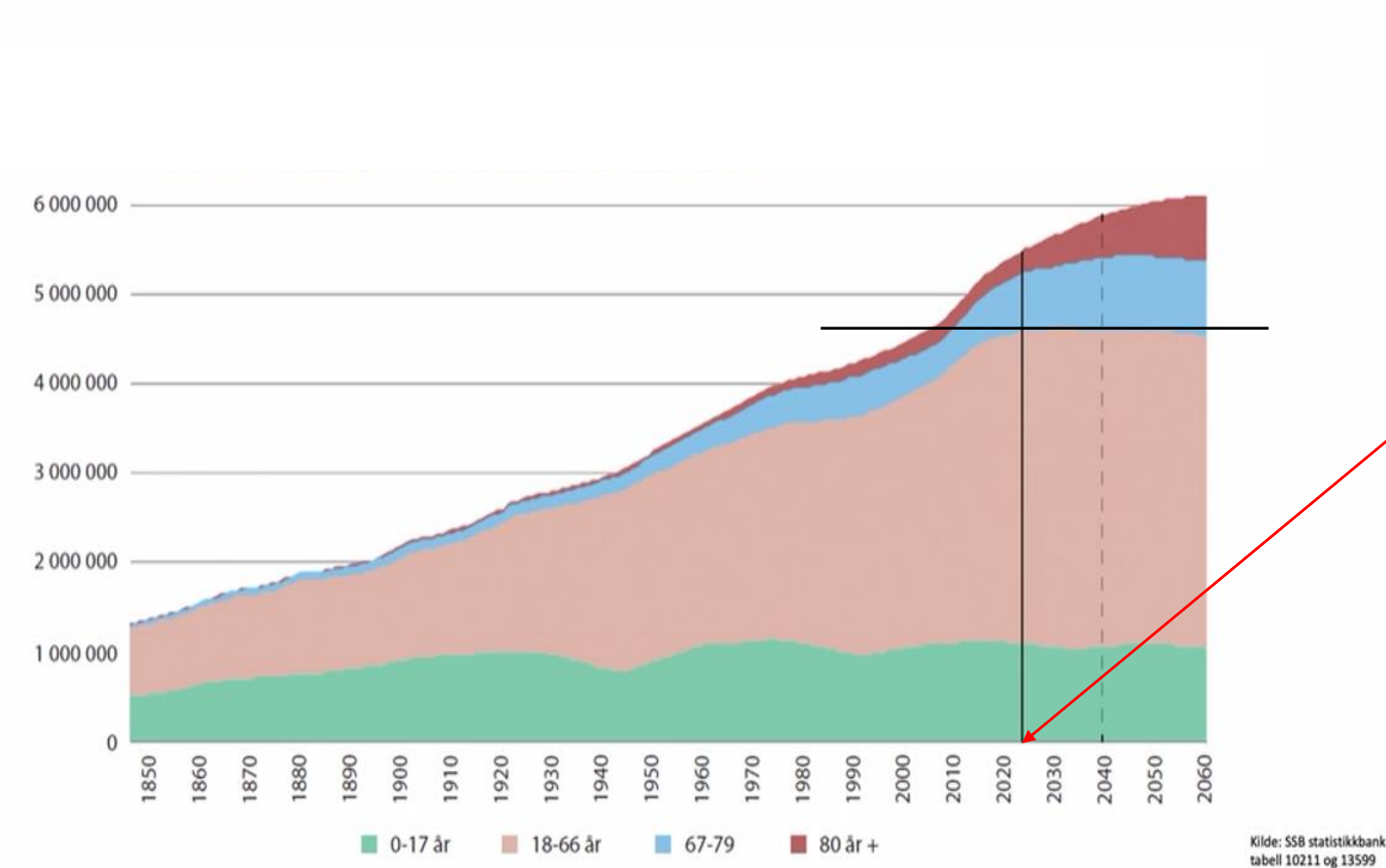
Setesdal interkommunalt politisk råd

Onsdag 18.09.2024

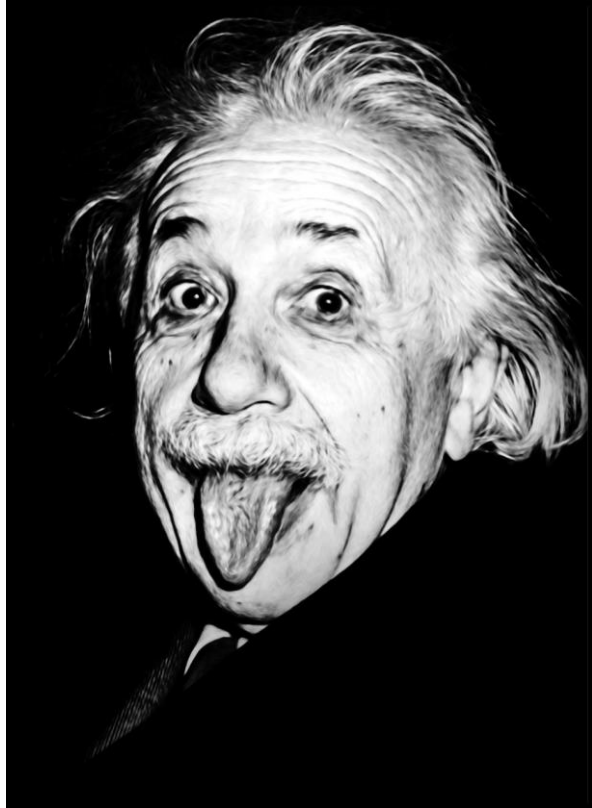
Kommuneoverlege Kjetil Juva

Bykle og Valle kommunar

Bakteppet

Vi må gjere ting på en anna måte!

«Galskap er å gjera det same om att og om att, men vente et heilt anna resultat»

1. Erkjenne
2. Prioritere - gjere mindre av noko
  - Må
  - Bør
  - Kan
3. Gjere meir av noko!

Workshop for ordførarar og kommunedirektørar 9/2/24

HELSE: Kommuneoverlege i Bykle, Kjetil Juva leia fagkonferansen om helsetenestene i kommunane i Setesdalsregionen. Foto: Olav Åsen Haugsgjerd

- Overforbruk av helsetenester er den største utfordringa

🇳🇴 Helsetenestene i kommunane er under press. Mangel på fagfolk, overbehandling og aldrande innbyggjarar må løysast på fleire måtar, ifølgje helseleiarane i kommune og fylke.

- To sentrale innspel:
  1. Behov for styrka samarbeid i regionen
  2. Behov for styrka systematisk og koordinert folkehelse- og forebyggingsarbeid

Leggje grunnlaget for best mogleg helse i befolkninga

- Juridisk
  - Folkehelseloven pålegg kommunane å drive et **aktivt systematisk og koordinert folkehelse- og forebyggingsarbeid**
- Kunnskapsgrunnlag
  - **Helsefremjande oppvekst er kjernen** til god helse seinare i livet!
  - Erfaring og undersøkingar syner at utanforskap og fråkopling startar tidleg, men kan motverkast
- Erfaring
  - Helsefremjande skuler og barnehagar er noko alle kommunar ønsker å ha
  - Men, vi slit med den kunnskapsbaserte, systematiske og koordinerte tilnærminga til dette...

Å arbeide kunnskapsbasera

Kjærlighet og grenser

Kjærlighet og Grenser retter seg mot familier med ungdom mellom 12-14 år på 7. og 8. trinn, og har til hensikt å forebygge tidlig og problematisk rusbruk hos ungdommene.

Formålet til programmet er å unngå tidlig debut og problematisk rusbruk hos ungdommene. I programmet ønsker man å styrke de beskyttende faktorer når det gjelder psykiske helseplager og veilede foreldre i forkant av ungdomstida. I tillegg søker man å forbedre samarbeidet mellom hjem og skole, bygge gode foreldrenettverk samt øke ungdommenes sosiale kompetanse.

Kjærlighet og Grenser (3. utg.)

30.12.2021

Den grunnleggende teorien i programmet og SFP består blant annet av et utvalg sentrale risiko- og beskyttelsesfaktorer. Aktivitetene i tiltaket har som hensikt å redusere risiko- og styrke beskyttelsesfaktorer, hovedsakelig ved hjelp av

- refleksjon
- diskusjon
- lek
- ferdighetstrening

Aktivitetene søker å påvirke de mellomliggende beskyttende faktorene, som å styrke ungdommenes selvstendighet, foreldrenes rolle og relasjoner mellom foreldre og ungdom. I tillegg gis opplæring om rusmiddelbruk og konsekvenser.

Tiltak	Publisert i Ungsinn	Tiltakseier	Evidensnivå
ALFA	01.07.2010	Nils Eriksen	3. Funksjonelt
ART - Aggression Replacement Training/Adapted	21.06.2017	PREPSEC/VID vitenskapelige	3. Noe dokumentasjon
Kompetansenter rus- region 0. Uvirksomt sør (KoRus-Sør)			
Circle of Security (COS) International - Intervention	02.03.2012	Marycliff Institute	2. Sannsynlig
Circle of Security (COS) International - Parenting (COS-P) (2.utg.)	12.03.2021	Circle of Security International	2. Teoretisk begrunnet
Circle of Security Virginia - Familiemodellen (2. utg.)	13.02.2020	RBUP Øst og Sør	2. Teoretisk begrunnet
Circle of Security Virginia - Gruppemodellen (COS-VG) (2. utg.)	02.09.2020	RBUP Øst og Sør	2. Teoretisk begrunnet
Cool Kids (1. utg.)	09.11.2023	RKBU Vest, NORCE	5. Sterk dokumentasjon
De Utrolige Årene (DUÅ): Foreldreprogram for Førskolebarn (3-6 år) og Skolebarn (6-12 år) (2.utg.)	02.11.2020	RKBU Nord	5. Sterk dokumentasjon
De Utrolige Årene Universalprogrammet (1. utg.)	17.12.2019	RKBU Nord	4. Tilfredstillende dokumentasjon
De Utrolige Årenes (DUÅs) skole- og barnehageprogram (1. utg.)	20.10.2019	RKBU Nord	4. Tilfredstillende dokumentasjon

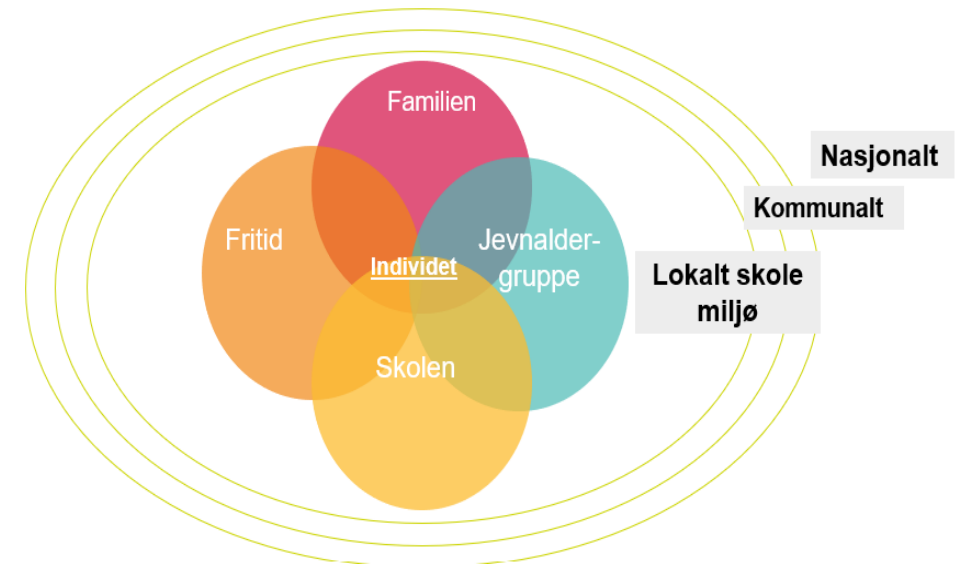
Korleis lukkast med folkehelsearbeid?

1. Bli einige om kva som er aller viktigast å ta tak i - satsingsområdet
2. Definere kva som er de rette tiltaka - kvalitetssikre desse
3. Iverksette tiltaka, **systematisk og koordinert**, på **alle** de viktige arenaene - **samtidig**

FÅ ALLE MED!

STÅ I DET!

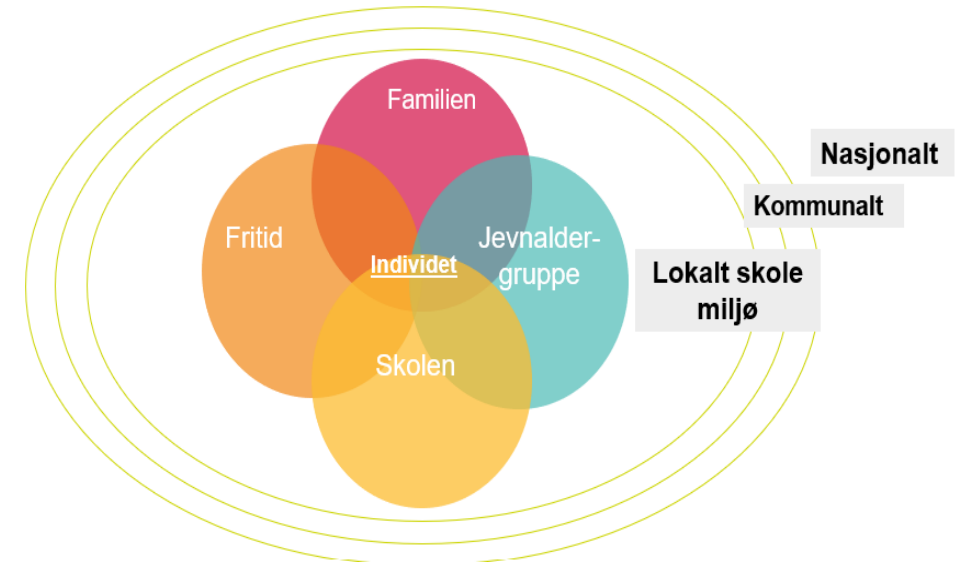
Tiltak på alle arenaer-samtidig

Kvifor «Helsefremjande oppvekst»?

- Oppveksten startar i praksis før barnet er født
  - Svangerskapet utgjer om lag 270 av de avgjerande første 1000 dagane i barnet sitt liv kor en har størst påverknadsmoglegheit på faktorar som fremmer, eller hemmar utviklinga
- Gjennom resten av oppveksten, skapast barna sine rammer av alle som dei kjem i kontakt med, inkl.:
  - Foreldre/føresette
  - Søsken
  - Andre familiemedlemmer
  - Alle i nabolaget
  - Jamnaldrande og andre barn i barnehage, skule og fritid
  - Tenester som:
    - Oppvekst
    - Kultur
    - Fritidssektoren
    - Helsestasjon
    - Osv.
- Oppveksten definerer i stor grad om en som vaksen opplever innanforskap og god helse

Tiltak på alle arenaer-samtidig

Vi satsar allereie på dette - kvifor denne saka?

Tilsette en dedikert ressurs med ønsket kompetanse som kan styrke og bidra til:

- Koordinert og systematisk folkehelse og forebyggingsarbeid i alle kommunane i Setesdal
  - Spesifikt innanfor satsinga på helsefremjande oppvekst
- Gagne alle kommunane
- Famne de enkelte kommunane sine utfordringar og behov

Et behov vi har...

Vi satsar allereie på dette - kvifor denne saka?

- Setesdal interkommunalt politisk råd (IPR) hovudmål:
  - Levande og inkluderande lokalsamfunn i ein vekst- og berekraftig region
- Agder Fylkeskommunes satsingsområde

Administrative og økonomiske konsekvensar

- Tilsett i en av de 5 kommunane (vertskommunemodell).
- Leie fagnettverk bestående av
  - Oppvekstleiarane
  - Kommuneoverlegane
  - Folkehelsekoordinatorane
- Budsjett

Løn og sosiale kostnader	Kr. 2.000.000,-
Administrative og driftskostnader*	Kr. 150.000,-
Avsett ressursar frå kva kommune (5)	Kr. 1.000.000,-
Tilskot Setesdal IPR	Kr. 1.000.000,-
Tilskot/prosjektmidlar	
Årsverknad	Kr. 2.150.000,-

Kommuneoverlegen i Bykle og Valle kommuner